

Innhold

Forord	5
Formålet med boken	17
Kapittel 1 Hva er arbeidsrett?	19
1.1 Sentrale begreper	19
1.1.1 Arbeidstaker og arbeidsgiver	19
1.1.2 Virksomhet	22
1.1.3 De to partene	22
1.2 Arbeidsrettslig lovgivning	23
1.2.1 Regelverket i offentlig sektor	23
1.2.2 Rett til arbeid og fritid	24
1.2.3 Regler om personvern og offentlighet	25
1.2.4 Regler om velferd og likebehandling	25
1.2.5 Øvrig relevant lovgivning	26
Kapittel 2 Fra teori til besvarelse – hvordan løse rettsspørsmål i praksis	27
2.1 Praktikumsoppgaver	27
2.2 Les oppgaveteksten nøye	28
2.3 Ulike praktikumsoppgaver	29
2.4 Teorioppgaver	30
2.5 Eksempel på en enkel praktikumsoppgave og et kort forslag til fremgangsmåte for løsning av oppgaven	30
Kapittel 3 Ansettelser – arbeidsavtalen	32
3.1 Innledning	32
3.2 Ansettelsesprosessen	33
3.3 Faste og midlertidige stillinger	34

3.4	Prøvetid	34
3.5	Fortrinnsrett	35
	Kontrollspørsmål	36
	Øvingsoppgaver	37
	Oppgave 1 Student Peder Ås	37
	Oppgave 2 Marte Kirkerud med mastergrad i økonomi og ledelse	37
	Oppgave 3 Kongsvik videregående skole	39
	Oppgave 4 Kari Lilleviks bistilling	39
	Oppgave 5 Midlertidig ansettelse	39
	Kapittel 4 Arbeidsgivers styringsrett	41
4.1	Styringsrettens rettslige grunnlag	42
4.2	Styringsrett gjelder også ansettelser	43
4.3	Nyttige tips når du skal løse oppgaver om styringsrett	44
	Kontrollspørsmål	45
	Øvingsoppgaver	45
	Oppgave 6 Omplussing	45
	Oppgave 7 Arbeid i oppsigelsestiden	46
	Oppgave 8 Omplussing i oppsigelsestiden	46
	Oppgave 9 Flytting til kontorlandskap	46
	Oppgave 10 Hans Olsens hjemmekontor	46
	Kapittel 5 Konkurransbegrensende klausuler i arbeidsavtaler	47
5.1	Konkurransesklausuler	47
	5.1.1 Redegjørelser	49
	5.1.2 Kompensasjon	50
5.2	Kundeklausuler	50
5.3	Unntak for virksomhetens øverste leder	51
5.4	Rekrutteringsklausuler	51
5.5	Ingen kompensasjon for kunde- og rekrutteringsklausuler	52
	Kontrollspørsmål	52
	Øvingsoppgaver	53
	Oppgave 11 Innkjøpssjef Burk	53
	Oppgave 12 Advokat Gudrun Fjask	53
	Oppgave 13 Eiendomsmegler Bråk	53

Kapittel 6 Arbeidsinnleie	54
6.1 Arbeidsinnleie etter arbeidsmiljøloven og statsansatteloven	55
6.2 Arbeidsinnleie eller entrepriser?	56
Kontrollspørsmål	57
Øvingsoppgaver	57
Oppgave 14 Midlertidig ansettelse gjennom innleie?	57
Oppgave 15 Innleiers ansvar for utbetaling av lønn	58
Oppgave 16 Overtidsbetaling	58
Kapittel 7 Likestillings- og diskrimineringsrett	59
7.1 Innledning	59
7.2 Diskrimineringsgrunnlagene	61
7.2.1 Diskriminering på grunn av seksuell orientering ...	62
7.2.2 Diskriminering på grunn av kjønn, graviditet og omsorgsoppgaver	63
7.2.3 Diskriminering på grunn av etnisitet, religion og livssyn	64
7.2.4 Diskriminering på grunn av funksjonsnedsettelse ..	64
7.2.5 Andre diskrimineringsgrunnlag	66
7.3 Positiv særbehandling og lovlig forskjellsbehandling	67
7.4 Opplysningsplikt og bevisbyrde	68
7.5 Opplysningsplikt om lønn	69
7.6 Oppreisning og erstatning	70
7.7 Likestillings- og diskrimineringsnemnda og likestillings- og diskrimineringsombudet	71
Kontrollspørsmål	71
Øvingsoppgaver	72
Oppgave 17 Diskriminering og bevisbyrde	72
Oppgave 18 Diskriminering og bevisbyrde	72
Oppgave 19 Diskriminering, bevisbyrde og erstatning ...	72
Kapittel 8 Lønn	73
8.1 Arbeidsavtalen og lønn	74
8.2 Lønn og trekk	74
8.3 Feil ved utbetaling	75
Kontrollspørsmål	76
Øvingsoppgaver	76
Oppgave 20 For mye utbetalt lønn og <i>condictio indebiti</i> ..	76

Kapittel 9 Arbeidstid	77
9.1 Hva er arbeidstid?	78
9.2 Hva er overtid?	79
Kontrollspørsmål	80
Øvingsoppgaver	81
Oppgave 21 Rett til å få arbeidstiden redusert	81
Oppgave 22 Overtid	81
 Kapittel 10 Ferie	 82
10.1 Feriepenger og ferieår	84
10.2 Plassering av ferie	85
10.3 Ferieavvikling og oppsigelse	86
10.4 Sykdom med mer og ferie	87
10.5 Feriepengegrunnlag	88
Kontrollspørsmål	89
Øvingsoppgaver	90
Oppgave 23 Antall feriedager, feriepenger og utbetaling av feriepenger ved dødsfall	90
Oppgave 24 Når har man krav på fem ukers ferie?	90
Oppgave 25 Når må arbeidsforholdet påbegynnes for å ha krav på ferie?	90
Oppgave 26 Rett til ferie ved sykdom	90
 Kapittel 11 Lojalitetsplikt og lydighetsplikt	 91
11.1 Lydighetsplikt	91
11.2 Lojalitetsplikt	91
11.3 Varsling: kritikkverdige forhold og fremgangsmåte	93
11.4 Arbeidsgivers plikt til å tilrettelegge for varsling	97
11.5 Vern mot gjengjeldelse	97
Kontrollspørsmål	98
Øvingsoppgaver	98
Oppgave 27 Forsvarlig varsling og bevisbyrde	98
Oppgave 28 Ytringsfrihet og lojalitetsplikt	99
 Kapittel 12 Permisjon	 100
12.1 Arbeidsmiljølovens regler om permisjon	100
12.2 Rett til fri i forbindelse med svangerskap og fødsel	100
Kontrollspørsmål	102
Øvingsoppgaver	102

Oppgave 29 Peder og franskstudier	102
Oppgave 30 Karis syke mor	102
Oppgave 31 HR-sjefen Peder	102
Kapittel 13 Permittering	103
13.1 Reglene om permittering	103
Kontrollspørsmål	105
Øvingsoppgaver	105
Oppgave 32 Lillevik mekaniske verksted	105
Kapittel 14 Opsigelse	107
14.1 Opsigelse på grunn av arbeidsgivers forhold	108
14.2 Opsigelse på grunn av virksomhetens forhold	108
14.3 Opsigelse på grunn av arbeidstakers forhold	111
14.4 Opsigelse i prøvetiden	114
14.5 Opsigelse etter statsansatteloven	115
14.6 Felles regler for kommunal og statlig sektor	116
14.7 Formkrav, oppsigelsesfrist med mer	117
Kontrollspørsmål	119
Øvingsoppgaver	119
Oppgave 33 Saklighets- og ugyldighetskrav ved oppsigelse	119
Oppgave 34 Formkrav og saklighetskrav ved oppsigelse ..	119
Kapittel 15 Avskjed	121
15.1 Nærmere om reglene	122
15.2 De to vilkårene	122
15.3 Avskjed er meget inngripende	123
15.3.1 Rettspraksis	123
Kontrollspørsmål	126
Øvingsoppgaver	127
Oppgave 35 Vinge og marihuanasigaretten	127
Oppgave 36 Bottolf og nedlasting av pornografisk materiale	127
Oppgave 37 Anne Ringbom og bompengererefusjonen	128
Kapittel 16 Suspensjon	129
16.1 Særregler i statsansatteloven	129
Kontrollspørsmål	130

Øvingsoppgaver	130
Oppgave 38 Kontormedarbeider Kari	130
Oppgave 39 Lillevik Storsenter	131
Kapittel 17 Personvern og kontrolltiltak	132
17.1 Eksempler på kontrolltiltak	133
17.2 Behandling av personopplysninger	134
Kontrollspørsmål	134
Øvingsoppgaver	135
Oppgave 40 Anne Olsen i Skobutikken	135
Oppgave 41 Mari Storevik hos Statsforvalteren	135
Oppgave 42 Resepsjonist Kari Lillevik	136
Oppgave 43 Rektor Holm	136
Kapittel 18 Virksomhetsoverdragelse	137
18.1 Hva er virksomhetsoverdragelse?	137
18.2 Reservasjonsrett, valgrett eller fortrinnsrett	139
18.3 Informasjon og drøfting	140
Kontrollspørsmål	141
Øvingsoppgaver	142
Oppgave 44 Reservasjonsrett og formkrav	142
Oppgave 45 Virksomhetsoverdragelse og informasjon ...	142
Oppgave 46 Virksomhetsoverdragelse, oppsigelse og formkrav	142
Kapittel 19 Rettsmidler	144
19.1 Domstolene	145
19.2 Rettsmegling	147
19.3 Tvisteløsningsnemnda	147
19.4 Klageregler	148
19.5 Klage til Sivilombudet	148
19.6 Arbeidsretten	149
Kontrollspørsmål	149
Øvingsoppgaver	150
Oppgave 47 Gudrun Rask	150
Oppgave 48 Ulla Bas	150
Oppgave 49 Bulle Franal	150
Oppgave 50 Jens Petter Rå	150

Kapittel 20 Eksamensoppgaver	152
20.1 Aral og Baikal trikkesystemer	152
20.2 Baldrian Telemark og Advokatfirmaet Larve, Ugle & Rev	153
20.3 Endeløsmyra barneskole	155
20.4 Fjodenroll Luskentask og Olsen-instituttet	157
20.5 Kåre Kvikk og Lillevik Tidende	158
20.6 Kåre Kontant og teknisk etat	159
20.7 Lillevik Markiseservice	161
20.8 Lillevik sykehjem	163
20.9 Lorenz Hekkeklipper	164
20.10 Optimal renhold	166
20.11 Peder Ås og SIKKERHET AS	166
20.12 Quick-start-skolen	167
20.13 Revisor Tore Trå	169
20.14 Sara Sliten og Solvang sykehjem	171
20.15 TELEX	173
20.16 Virksomhetsleder Erna Effektiv	175
20.17 Åsmarka skole	176
Løsningsveiledning til øvingsoppgaver	178
Kapittel 3 Ansettelses – arbeidsavtalen – løsningsveiledninger	178
Oppgave 1 Student Peder Ås	178
Oppgave 2 Marte Kirkerud med mastergrad i økonomi og ledelse	179
Oppgave 3 Kongsvik videregående skole	182
Oppgave 4 Kari Lilleviks bistilling	182
Oppgave 5 Midlertidig ansettelse	182
Kapittel 4 Arbeidsgivers styringsrett – løsningsveiledninger	183
Oppgave 6 Omplussing	183
Oppgave 7 Arbeid i oppsigelsestiden	183
Oppgave 8 Omplussing i oppsigelsestiden	184
Oppgave 9 Flytting til kontorlandskap	184
Oppgave 10 Hans Olsens hjemmekontor	184
Kapittel 5 Konkurransbegrensende avtaler – løsningsveiledninger ..	184
Oppgave 11 Innkjøpssjef Burk	184
Oppgave 12 Advokat Gudrun Fjask	185
Oppgave 13 Eiendomsmegler Bråk	185

Kapittel 6 <i>Innleie – løsningsveiledninger</i>	185
Oppgave 14 Midlertidig ansettelse gjennom innleie	185
Oppgave 15 Ansvar for utbetaling av lønn	185
Oppgave 16 Har innleide krav på overtidspåbetaling?	186
Kapittel 7 <i>Likestillings- og diskrimineringsrett – løsningsveiledninger</i>	186
Oppgave 17 Diskriminering og bevisbyrde	186
Oppgave 18 Diskriminering og bevisbyrde	186
Oppgave 19 Diskriminering, bevisbyrde og erstatning	187
Kapittel 8 <i>Lønn – løsningsveiledninger</i>	187
Oppgave 20 For mye utbetalt lønn og <i>condictio indebiti</i>	187
Kapittel 9 <i>Arbeidstid – løsningsveiledninger</i>	188
Oppgave 21 Rett til å få arbeidstiden redusert	188
Oppgave 22 Overtid	189
Kapittel 10 <i>Ferie – løsningsveiledninger</i>	189
Oppgave 23 Antall feriedager, feriepengar og utbetaling av feriepengar ved dødsfall	189
Oppgave 24 Når har man krav på fem ukers ferie?	189
Oppgave 25 Når må arbeidsforholdet påbegynnes for å ha krav på ferie?	190
Oppgave 26 Rett til ferie ved sykdom	190
Kapittel 11 <i>Lojalitetsplikt og lydighetsplikt – løsningsveiledninger</i>	191
Oppgave 27 Forsvarlig varsling og bevisbyrde	191
Oppgave 28 Ytringsfrihet og lojalitetsplikt	191
Kapittel 12 <i>Permisjon – løsningsveiledninger</i>	193
Oppgave 29 Peder og franskstudier	193
Oppgave 30 Karis syke mor	193
Oppgave 31 HR-sjefen Peder	194
Kapittel 13 <i>Permittering – løsningsveiledning</i>	194
Oppgave 32 Lillevik mekaniske verksted	194
Kapittel 14 <i>Oppsigelse – løsningsveiledninger</i>	195
Oppgave 33 Saklighets- og ugyldighetskrav ved oppsigelse	195
Oppgave 34 Formkrav og saklighetskrav ved oppsigelse	196
Kapittel 15 <i>Avskjed – løsningsveiledninger</i>	197
Oppgave 35 Vinge og marihuanasigaretten	197
Oppgave 36 Bottolf og nedlasting av pornografisk materiale	197
Oppgave 37 Anne Ringbom og bompengererefusjonen	197

Kapittel 16 <i>Suspensjon – løsningsveiledninger</i>	197
Oppgave 38 Kontormedarbeider Kari	197
Oppgave 39 Lillevik Storsenter	198
Kapittel 17 <i>Personvern og kontrolltiltak – løsningsveiledninger</i>	198
Oppgave 40 Anne Olsen i Skobutikken	198
Oppgave 41 Mari Storevik hos Statsforvalteren	199
Oppgave 42 Resepsjonist Kari Lillevik	199
Oppgave 43 Rektor Holm	200
Kapittel 18 <i>Virksomhetsoverdragelse – løsningsveiledninger</i>	200
Oppgave 44 Reservasjonsrett og formkrav	200
Oppgave 45 Virksomhetsoverdragelse og informasjon	201
Oppgave 46 Virksomhetsoverdragelse, oppsigelse og formkrav	201
Kapittel 19 <i>Rettsmidler – løsningsveiledninger</i>	202
Oppgave 47 Gudrun Rask	202
Oppgave 48 Ulla Bas	202
Oppgave 49 Bulle Franal	202
Oppgave 50 Jens Petter Rå	202
Løsningsforslag og veiledninger til eksamensoppgavene	203
Oppgave 20.1 Aral og Baikal – løsningsforslag	203
Oppgave 20.2 Baldrian Telemark og Advokatfirmaet Larve, Ugle & Rev – veiledning	205
Oppgave 20.3 Endeløsmyra barneskole – veiledning	207
Oppgave 20.4 Fjodenroll Luskentask og Olsen-instituttet – veiledning	212
Oppgave 20.5 Kåre Kvikk og Lillevik Tidende – løsningsforslag	213
Oppgave 20.6 Kåre Kontant og teknisk etat – veiledning	217
Oppgave 20.7 Lillevik Markiseservice – veiledning	220
Oppgave 20.8 Lillevik sykehjem – løsningsforslag	223
Oppgave 20.9 Lorenz Hekkeklipper – veiledning	225
Oppgave 20.10 Optimal renhold – løsningsforslag	227
Oppgave 20.11 Peder Ås og SIKKERHET AS – veiledning	229
Oppgave 20.12 Quick-start-skolen – veiledning	230
Oppgave 20.13 Revisor Tore Trå – veiledning	234
Oppgave 20.14 Sara Sliten og Solvang Sykehjem – veiledning	239
Oppgave 20.15 TELEX – veiledning	243

Oppgave 20.16 Virksomhetsleder Erna Effektiv – løsningsforslag	246
Oppgave 20.17 Åsmarka skole – veiledning	250
Eksempler på teorioppgaver	255
Litteratur	257
Forarbeider	259
Domsregister	260
Sentrale lover	263